

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Antidota Apostolica contra nostri temporis hæreses

In quibus Loca illa explicantur, quæ Hæreticj hodie (maximè Calvinus & Beza) vel ad sua placita stabilienda, vel ad Catholicæ Ecclesiæ dogmata infirmanda ...

In Epistolam B. Pauli ad Romanos

Stapleton, Thomas

Antverpiæ, 1595

Cap. XII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39447

exordio Ecclesiæ hæc pestis inualuit: & hac saluberrima admonitione epistolam terminat.

CAP. XII.

- I. *Obsecro vos, fratres, per misericordiam Dei, ut exhibeatis corpora vestra hostiam viventem, sanctam, Deo placentem, rationabile obsequium vestrum.*

Sanctificatio Christiano necessaria.

EST adhortatio efficacissima ad rectum diuinæ gratiæ usum assequendum, ac retinendum. Per ipsam Dei misericordiam (quam precedentibus capitibus sublimiter prædicauerat) per quam saluati, id est, è statu damnationis erepti, ad statum salutis translati erant, per maximum & primum erga eos Dei beneficium, eos veluti adiurat & contestatur, ut loco externi sacrificij, & mactatæ victimæ, in quo summum Dei cultum Gentes ponebant, sui ipsius corporis sacrificium Deo offerant: *corpus suum* per actiones omnes externas Deo seu in Dei cultum exhibeant, veluti *hostiam* quandam, *viventem* quidem, non mactatam corporaliter, *sanctam* tamen, & quæ maculam non habeat, cuius nec oculus malum respiciat, nec lingua immodeste loquatur, nec manus iniquè perpetret: *Deo placentem*, ad Dei nutum atque mandatum sua membra mouentem, *ut sit rationabile obsequium*,

λογικῆ

λογικὴ λατρεία, id est, cultus Dei totus spiri-
tualis & purus; ex puro Dei amore profe-
ctus; non (vt olim) corporeus, & in externis
tantum ceremonijs positus.

Iam quia exhortationis & obsecrationis
verbo Apostolus hîc vtitur, non iubet, non
præcipit; sua inspergendi venena occasio-
nem Caluinus arripuit. Docet, inquit, hæc
contestatio, donec probè teneant homines quantum
debeant misericordiam Dei, nunquam serio affectu
eum colere, nec satis acriter ad eius timorem & obe-
dientiam stimulari. Papistis satis est, si coactum ne-
scio quod obsequium terrendo extorqueant. Paulus
autem, vt Deo nos non seruili metu sed voluntario
hilarique iustitia amore deuinciat, eius gratia, qua
continetur nostra salus, dulcedine nos allicit; simulq;
ingratiudinem exprobrat, nisi tam benignum ac
liberalem Patrẽ experti, vicissim nos ei totos dicere
studeamus. Multa hîc latet venena. Primum,
ad pietatem & Dei cultum nullis esse opus
præceptis; quia sola consideratio misericor-
diæ Dei primitus acceptæ, seu primæ & gra-
tuitæ conciliationis nostræ cum Deo, ad
hanc rem sufficit. Secundum, Catholi-
cæ Ecclesiæ Præpositos nullis vti adhorta-
tionibus, sed solis præceptis terrere. Ter-
tium, in prima illa gratia & gratuita Dei
misericordia contineri nostram salutem. Quar-
tum, hæc, ad quæ Paulus hortatur, non obe-
dientiam ad salutem necessariam exigere,
sed ingratiudinem nostrã exprobrare, si ista neg-
ligamus.

Caluini
venena.

1.

2.

3.

4.

5. ligamus. Quintum, & postremum, id quod Paulus à nobis exigit, in eo consistere, *ut nos Deo dicere studeamus.* Hæc sunt hoc loco Caluini venena, quibus singula opponemus antidota. Sola consideratio misericordiae Dei in prima nostra conuersione exhibita, ingens haud dubiè stimulus est ad piè sancteque viuendum, sicuti & quæuis alia beneficiorum Dei meditatio; sed adeò illa non sufficit, ut perpaucos ad virtutem capessendam moueat: & si quos mouet, non ex ea consideratione quæ nisi externum medium est, sed ex Dei charitate *in cordibus nostris per Spiritum S. diffusa,* piæ volûntatis proprio principio piè ac purè Deus colatur. *Si quis diligit me, sermones meos seruabit,* ait Christus, & infra Apostolus, *Plenitudo legis est dilectio:* de quo paulò post. Catholicæ Ecclesiæ Præpositi, siue ad populum verba faciendo, siue de diuino cultu in scriptis disserendo, ut hîc Paulus, non nisi adhortationibus vtuntur. Dei quidem præcepta proponunt, suis præceptis non terrent. Quando in Pastorum conuentibus aut de fide aliquid statuendum aut disciplinæ ratio instituenda est, præceptis vtuntur iuxta potestatem illis à Christo datam: quam in suis maximè Consistorijs Caluinus & Calvinistæ summo rigore exercent.
3. In prima Christi gratia salutem nostram non contineri, sed post eam acceptam *in nouitate vite ambulandum, facta carnis mortificanda,*
iustitia

Antidota
singulis
apposita.

1.

Rom. 5.

Ioan. 15.

Rom. 13.

2.

3.

instituta seruandum esse, ex huius potissimum
 epistolæ cap 6. & 8. luculenter docuimus.
 Ad quæ hîc Paulus hortatur, necessariam
 obedientiam flagitare, non solum operas à
 nobis gratuitas exigere, ex duplici capite ma-
 nifestû sit. Primum, ex earum rerû natura ad
 quas hortatur. Quû enim tota hæc adhorta-
 tio sit de corporis mortificatione, & spiritua-
 li sanctificatione, de eadẽ alibi Apostolus sic
 scribit: *Si secundum carnẽ vixeritis, moriemini: si
 spiritu facta carnis mortificaueritis, uiuetis.* Rur-
 sum: *Nihil damnationis ijs qui sunt in Christo, qui
 non secundum carnẽ ambulant, sed secundum Spiri-
 tum.* Vtroque in loco necessariã esse ad salu-
 tem carnis mortificationẽ, & spiritualẽ san-
 ctificationem, Paulus docuit, vt ex illis
 verbis conuicimus. Deinde, ex ipso adhor-
 tationis modo. Solet quippe Paulus ad ea
 quæ in primis necessaria ad salutem sunt, ad-
 hortationes & obsecrationes suas interpone-
 re: *Obsecro vos, fratres, per nomen Domini nostri
 Iesu Christi, vt id ipsum dicatis omnes, & non sint in
 vobis schismata.* An dicet Caluinus vnitatem
 fidei non aliter exigi, nisi vt operam quan-
 dam gratuitam, & ne simus ingrati Christo?
 Rursum: *Obsecramus pro Christo, id est, per
 Christum, siue Christi nomine, vt vertit Be-
 za; reconciliamini Deo.* An hoc quoque vt ad
 salutem necessarium ideo declinabit Calui-
 nus, quia simplici obsecratione vgitur, non
 mandato? Imò quodam in loco disertè do-
 cet se

4.
 Obedien-
 tiã neces-
 sariã Pau-
 lus docet.

Rom. 8.

1. Cor. 7.
 10.

2. Cor. 5.
 20.

Obse-
 cratio apud
 Paulum
 præcepti
 vim ha-
 bet.

2. Cor.
10. 1.

cet se ex modestia obsecrare, quod ex potestate sibi data potuit imperare: Ipse ego Paulus obsecro vos permansuetudinē & modestiam Christi; qui in facie quidem humilis sum inter vos, absens autem confido in vobis; rogo autem ne præsens audeam per eam confidentiam qua existimor audere in quosdam, qui arbitrantur nos tanquam secundum carnem ambulemus. Ostendit se Paulum, quem solebant dicere per epistolas quidem confidenter agere, & suavti autoritate, præsentem verò demissè & abiectè agere, nunc etiam per epistolam rogare, ne ipsi fortè in causa sint, vt etiam præsens non minùs confidenter agat, non secus duriter increpet, quàm quibusdam videbatur per epistolas absens duriter redarguere, qui videlicet sinistra de Apostolo iudicabant, quasi carnalium hominum more præsentibus abblaudiretur in solos absentes durius ageret. Tãdem, nõne Paulus erga Galatas, quos primò acriter obiurgauerat, postea obsecratione vtitur? Estote sicut ego, fratres; obsecro vos?

Gal. 4. 12.

Ephes. 4. 1

1. The. 5. 1

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

4. 3.

Nõne Ephesios obsecra: vt seruentur in unitate spiritus in vinculo pacis? Nõne Thessalonicenses obsecrat in Domino, vt quemadmodum ab illo acceperunt, sic ambularēt? At quis tã demès, vt in his omnibus Pauli adhortationem præcepti vim habere neget? aut, ad quæ in his hortatur Apostolus, non nisi ad ingratitude notam propellendam adhortari? nec nisi gratuitas & liberales operas illum expectere,

tere, ad ipsorum salutem minimè necessarias? Hac videl. arte obedientiæ necessitatem collo suo ac suorum excutere Calvinus voluit. Meminisse debuit, varium esse Pastoris officium, etiam circa ea quæ omnino ad salutem necessaria sunt. *Arguere, increpare, obsecrare, ut suum Timotheum Paulus docuit, habita videl. temporum, locorum, & personarum ratione.* Denique Paulus & si nunc obsecrans, tamen in proximis ferè verbis, *Dico per gratiam que data est mihi, ipso interprete Caluino, auctoritatem sibi datam commemorat, ut non aliter sua quam Dei ipsius voci auscultent. Tantundem enim valent eius verba ac si dixisset, Non loquor à me ipso, sed legatus Dei, que mihi mandata ille iniunxit, ad vos perfero. Ergo ita profando auctoritatem sibi comparans, Romanos parendi necessitate obstringit, nisi Deum in ministri sui persona velint contemnere.* Hæc ipse Calvinus. Ad hoc quartum eius venenum copiosius paulò antidotū dare libuit, quia toti subsequenti disputationi Apostolicæ istud subseruit: ne quisquam hîc consilia tantum liberalia ab Apostolo suggeri, nihil ad salutem necessarium doceri, temere & perniciosè existimet. *Quintum Calvinus venenum, ut nos Deo dicere studeamus, iuxta Calvinianæ iustitiæ mysteriū, studium & conatum quendam rectè pièque viuendi inanem & inefficacem insinuat, effectum & opus ipsum negat. Quod eius pestilentissimum dogma varijs iam in locis in lucem*

2. Tim.
4. 2.

Ad Rom.
cap. 7.

lucem proditum iugulatum reliquimus. Sed & hoc loco Apostolus nō dicit, Obsecro vos ut exhibere studeatis corpora vestra, &c. sed dicit, *Obsecro vos ut exhibeatis.* Ad opus hortatur, non ad studium operis. Calvinus quia operis boni & mortificationis & sanctificationis in nobis impossibilitatem impiè ponit, idcirco Scripturas quæ opus exigunt, calidè ad operis studium & conatū inuertit. Sufficere sibi ac suis iudicat, si voluntatem aliquam habeat rectè viuendi, tamen nunquam rectè viuant.

3. *Non plus sapere quàm oportet, sed sapere ad sobrietatem, unicuique sicut Deus diuisit mensuram fidei.*

Vtilem & his temporibus necessariam doctrinam hic locus continet. Præfatus Apostolus de sua autoritate, hoc ante omnia præceptum ponit, ædificationi Ecclesiæ & paci atque vnitati conseruandæ imprimis opportunum. Docet, quemadmodum in alimento corporeo non expedit plus sumere quàm oportet, sed sumere ad sobrietatem, ne lædatur vel stomachi vel totius corporis valetudo; sic in alimento spiritali (quæ est sapientia & scientia; homo enim naturaliter scire desiderat) non expedit plus sapere quàm oportet, sed sapere ad sobrietatem, ne lædatur vel salus propria, vel totius Ecclesiæ pax & salus. *Quid sit sapere ad sobrietatem*

tem, ad propriam salutem conseruandam, pulchre explicat D. Bernardus serm. 36. in Cantica. Sed quia Apostoli intentio est, illā sapiendi sobrietatem docere, quæ ad totius Ecclesiastici corporis pacē & bonum facit, vt tota subsequens comparatio corporis naturalis cum corpore Christi mystico, quod est Ecclesia, aperte ostendit; hunc sensum contra hæreticos potissimum bene explicatum tenere, plurimum expedit. Sapere ad sobrietatē hoc loco est, vt nemo supra mensuram fidei, quam accepit sapiat; quæ mensura cum vocationi cuiusque respondeat, sicut in naturali corpore mēsurā motus aptatur cuique membro iuxta functionem eius naturalem, sapere ad sobrietatem est, vt vocatus ad docendum doceat, non vocatus discat. Sicut enim in partibus corporis naturalis, & in elementis, omnia locū suum egressa vitam & operationem amittunt; sic homini *fidei* (ait S. Chrysostomus) *non satis, esse vitium corpori Ecclesie, sed præterea proprium locum seruare oportet, utpote qui nec vnitus esse queat, nec spiritum vitæ accipere, si loco cesserit.* Hæc ille. Non debet, qui inferiore loco est, sic sibi sapere, vt se ipsum in Ecclesia doctorem constituere, & Ecclesie magisterium respuere præsumat. Eleganter & sapienter Augustinus: *Quemadmodum si aliqui volare possent, tamen, ne cui sit periculo incitamentum, paulisper cogendi sunt incedere qua cæteris tutum est; sic eā via quisque*

Sapere ad sobrietatē quid.

Homil. 11 in epist. ad Ephes.

De vilit. cred. c. 10.

ccc quisque

quisque ad fidem venire debet, qua ceteri quò primitus credunt. Hæc ille, & multa in hanc sententiam plura in aureo libro de vtilitate credendi. Rufum, sapere ad sobrietatem, est, ne quis singulariter sapiat, & sibi soli aliquam veritatem vendicat, quæ à communi fide aut recepta Doctorum sententia dissentiat. *Sumus* (inquit hîc Apostolus) *alter alterius membra*. Nemo ergo sibi debet sapere, sed toti communitati & corpori Ecclesiæ, iuxta sensum pacem, & bonum totius Ecclesiæ. Oculus non sibi tantùm sed & toti corpori videt. Si se solû in speculo contueri oculus vellet, & alios corporis motus dirigere recusaret, erui mereretur: sic eijci ab Ecclesia dignus est qui sibi soli singulariter sapere vult, & non ad vtilitatem, pacem, & sensum totius Ecclesiæ.

Caluini
artes.

Hunc locû ita tractat Calvinus, vt tamen si aliquid ad rem præsentem dicat (hoc enim loci euidentia postulabat) tamen alia admisceat, nihil ad præsentem causam pertinentia, quibus, quæ huc propriè spectant, veluti offuscantur, certè minus aduertuntur: & hoc ipsum quod orthodoxè dicit, nõ nisi mâcû & mutilum proferat, ipso totius causæ cardine dissimulato. Hæc eius artes sunt. *Præceptû* (inquit) *sequitur, quo nos retrahit ab earum rerû investigatione, quæ nihil quàm tormentum ingenijs afferre queat, nullâ verò edificatione* (nihil hoc ad Apostoli sensum, qui de superbis ingenijs
circa

circa causam fidei, non de curiosis ingenijs
 circa humanam sapientiam loquitur) & pro-
 hibet ne sibi quis plus sumat, quam ferat captus &
 vocatio (hæc sola verba ad causam faciunt)
 simulq; admonet vt ea tantum cogitemus ac medi-
 temur, quæ nos sobrios ac modestos reddere poterūt.
 Alterum affinxit, quod cum Apostoli dis-
 putatione nihil habet commune qui mora-
 les virtutes hîc non tradit, sed fidei ac reli-
 gionis præcepta tractat. Tandem paulò post
 causæ præsentî accommodata profert, qui-
 bus vt ipsam veritatē, ita suam ac suorū ef-
 frenem hodie temeritatem idoneis verbis
 profitetur. Ad illa verba, *Sicut enicuiq; Deus*
diuisit mensuram fidei, ita scribit: *Hic exprimitur*
ratio illius sobriæ sapientiæ quam commemorat.
Quando enim distributio gratiarum varia est, a si-
bi optimum quisque sapiendi modum statuit, dum se
intra collatam sibi à Domino fidei gratiam conti-
net. Ergo superflua sapiendi affectatio non est mo-
do in rebus superfluis, ac cogniti inutilibus, sed etiã
ijs quarum est utilis aliqui intelligentia, vbi non
respicimus quid nobis datum sit (nempe iuxta
cuiusque vocationem, pro ratione membri
quod in corpore obtinet, vt Apostolica dis-
putatio manifestat, quod sibi dissimuladum
Caluinus putauit) sed temeritate atque audacia
mensuram intelligentiæ (addere debuit, membri
cuiusque vocationis, ac loci in corpore Ec-
clesiæ) excedimus. Quam importunitatem inul-
ram non sinit Deus. Exempla Dathan, Core,
 &

& Abiron in veteri populo, Arius & alij archihæretici in Ecclesia Christi. *Videre enim est vt plurimum, quibus delirijs circumferantur, qui se stulta ambitione ultra constitutos sibi fines effecerunt.* Hæc omnia verissimè Calvinus, quæ in ipsum omnium maximè aliosque hodie sectarios ad amussim quadrant.

6. *Habentes donationes, secundum gratiam quæ data est nobis, differentes.*

Schisma-
ticorū re-
prehensio

PLacet hoc loco Caluini commentarius, quia ex ore aduersarij fortius sonat veritas. *Hinc, inquit, præcipuum habemus scopum quò tendit Apostolus, non omnia omnibus conuenire, sed ita esse distributa Dei dona, vt finitiam singuli portionem habeant: atque suis donis in Ecclesia adificationem conferendis sic oportere intentos esse singulos, vt nemo derelicta sua functione in alienam transeat.* Optima & saluberrima sunt ista; sed quæ contra Caluinū, Bezā, aliosque sectarios omnes plurimum valent. Illi enim omnes, derelicta sua functione, in alienam transferunt. Calvinus, depulso Geneuensi Episcopo, in eius se cathedram intrusit, cum Farello & Vireto complicitibus suis. Sui postea Confessorij formam amille quàm Beza omnibus alijs reformatis (vt vocant) Ecclesijs, Anglicis, Scoticis, Polonicis, & per totam Franciam obtrudere importunissimè contenderunt: nec adhuc in Anglia

Anglia forma ac politia vetus à Puritano-
rum clamoribus, qui sua semper flagitant
Consistoria, libera atque immunis est: de
qua vna causalis adhuc inter Anglo-calui-
nistas & Puritanos interminabilis feruet.
Quotquot hodie sectarij, absque legitima
in vna Ecclesia Catholica ordinatione, pas-
cendi & docendi sibi munus sumpserunt,
derelicta sua functione in alienam transferunt.

6. *Sive prophetiam secundum rationem fidei.*

HAec etiam Pauli verba rectè & ortho-
doxè, sed contra caput suum, interpre-
tatus est Calvinus. *Prophetia, inquit, hodie in*
Christiana Ecclesia nihil ferè aliud est quàm recta
Scriptura intelligentia, & singularis eius explican-
da facultas, ex quo veteres prophetia omnes & om-
nia Dei oracula in Christo & Euangelio ipsius
sunt conclusa. Admonet igitur eos qui in Ec-
clesia prophetant, vt suas prophetias ad fidei nor-
mam conforment, necubi aberrent à linea. Fidei au-
tem nomine significat prima religionis axiomata;
quibus quacumque doctrina deprehensa fuerit non
respondere, falsitatis sic conuincetur. Optime
istud, & prorsus iuxta Apostoli mentem:
nec quicquam salubrius Apostolus monuit.
Debet omnis S. Scripturae interpretatio
non ex priuato cuiusque iudicio ad noua
cuiusque sectarij placita obtorto collo in-
dignissimè trahi, sed ex cõmuni sensu pio-
rum

*Scriptura
iuxta fidei
regulã ex-
ponenda.*

rum adferri, iuxta prima & recepta religionis Christianæ axiomata, iuxta analogiam & proportionem fidei orthodoxæ iam antea receptæ, traditæ, & cognitæ. Beza hoc loco Caluini sententiam ita repetit, ut fidei vocabulum & religionis axiomata valde restringat. *Verus* (inquit) *canon prophetia*, id est, interpretationis Scripturarum vera à falsa discernenda ab Apostolo significatur: nempe si ad Christianæ fidei axiomata ἀνομιὰ exigantur, Symbolo comprehensa quod Apostolicum vocant, & quod iam inde ab initio Evangelicæ prædicationis veluti Evangelij epitome scriptum fuit, ideoque norma & regula fidei merito à Tertulliano vocatur. Veritus est Beza, ne, si prima religionis axiomata indefinitè à Caluino posita ultra Symbolum Apostolicum extenderentur, omnis illi præscinderetur libertas ad innumera sua placita, quæ Symbolo Apostolico aperte non contradicunt, Scripturas torquendi. Bonus igitur Christianus Beza pro religionis Christianæ axiomate ἀνομιὰ, certo & indubitato, nihil habet nisi quod in ipso Symbolo Apostolorum continetur. Ita de cena Domini, de peccato originali, de gratia Christi, de Lege & Evangelio, de iustificatione siue ex fide siue ex operibus, de toto externo cultu, de tota politia & regimine Ecclesiæ, nullum erit axioma ἀνόμιον, quia de his articulis in dicto Symbolo ne gry quidem. Cæterum ad regulam & normam fidei ad

Beza qua-
lis Chri-
stianus.

ad axiomata religionis Christianæ *axiomata*,
 indubitata & per se nota, quàm plurima
 alia præter Symbolum Apostolicum perti-
 nere, sanè ea in primis omnia quæ contra
 varias variorum temporum hæreses, in va-
 rijs Episcoporum Concilijs definita sunt, ea-
 que rursùm omnia quæ tacito omnium pio-
 rum sensu & consensu ex traditione Apo-
 stolica ad nos vsque deriuata & creduntur &
 aguntur, iam olim contra horum tem-
 porum hæreticos latè demonstrauimus. Sa-
 nè Paulus ipse suam doctrinam (qui multa
 extra Symbolum docuit) Corinthijs tradi-
 tam, regulam fidei vocat: *Spem habentes, cre-*
scente fide vestra, secundum regulam nostram in vo-
bis abundanter magnificari. Sic ad Galatas:
Quicumque hanc regulam secuti fuerint (Neque cir-
concisio neque præputium aliquid valet, sed noua
creatura, & fides qua per dilectionem operatur) pax
super illos. Denique de tota religione Chri-
 stiano loquens, & vt vnitas in ea seruetur sat-
 agens; *Si quid (inquit) aliter sapitis, & hoc*
vobis Deus reuelabit. Verumtamen ad id quod
peruenimus, vt idem sapiamus, in eadem perma-
neamus regula. id est: Tenendo firmiter men-
 suram scientiæ & fidei ad quam pertigimus,
 vt vnanimis simus in eadem fidei regula, in
 communi ac recepta doctrina, in axiomati-
 bus religionis nostræ certis & indubitatis
 immobiles persistamus. Docet ergo hic sa-
 luberrimus locus, in Scripturarum interpre-

Regula fi-
 dei latius
 patet quàm
 Symbolu
 Apostol.

De prin-
 cip. fidei
 libro 7.
 cap. 1.

1. Cor. 12.

Gal. 6.

Gal. 5.

Philipp. 3.

tatione ita nos versari oportere, vt ad fidei analogiam oculos semper fixos habentes, ad certa & indubitata religionis Catholice axiomata perpetuò respicientes, nullum sensum illis repugnantem afferamus, quando (vt Calvinus ipse agnoscit) *quacunque doctrina illis non respondere deprehensa fuerit, falsitatis manifestè conuincitur*; quæcunque autem fidei dogmatibus interpretatio conuenit & responder, tametsi forte genuinum literæ sacræ sensum non attingat, imò tametsi ab ea multum aberrat, noxia tamen & perniciosa esse non potest. Enimvero hac vna ex causis tot in Caluini commentarijs Bezaque Annotationibus toxica inuenimus, toties Scripturam diuinam indignissimè deprauare deprehensa à me sunt, quia non ad fidei analogiam, non iuxta Christianæ religionis axiomata *adverita*, in tota & Catholica Christi Ecclesia hætenus receptissima, sed ad sectæ suæ propria & nouella placita, interpretationem suam fabricarunt.

14. *Benedicite ijs qui vos persequuntur: benedicite, & nolite maledicere.*

SOlet perpetuò Calvinus, solentque alij hodie hæretici plerique omnes legem mandatorum Dei obseruatu impossibilem astruere, & ex hoc capite eius obligationem atque ad salutem necessitatem destruere. At vide

vide nunc vt hoc Apostoli præceptum, quod sanè maximè arduum proficietur, necessariò tamen obseruandum doceat. Hic (inquit) aliquid difficilius requirit Apostolus, nempe ne quid mali imprececur hostibus nostris, sed prospera omnia illis & optemus, & à Deo precemur, vt cum iue nos vexent ac inhumaniter tractent: que mansuetudo quò est obseruatu difficilior, ita intentiori studio ad eam est nitendum. Nihil enim iubet Dominus in quo non requirat nostram obedientiam. Nec admitenda est vlla excusatio, si eo sensu vacui sumus, quo voluit nos Dominus ab impijs & seculi filijs differre. Ardua res est, fateor, & naturæ hominis penitus contraria: sed nihil tam arduum, quod non virtute Dei superetur, que nobis nunquam deerit, modò ne ipsam inuocare negligamus. Et quanquam vix vnum reperias, qui tantos in lege Domini progressus fecerit, vt præceptum istud impleat, nemo tamen filium Dei iactare se potest, aut Christiani nomine gloriari, qui non animum istum ex parte induerit, & cum affectu aduerso quotidie pugnet. Hæc ille. Obserua quàm multa hic habet Calvinus pro mādatorum Dei non possibili modò sed & debita obseruatione. Agnoscit difficile præceptum esse, & rem arduã, naturæque hominis penitus contrariam; hostibus nostris prospera omnia optare & à Deo precari. Haud dubiè cætera Dei mandata, maximè quæ decalogo continentur, tantam non habent difficultatem, quum sint omnia iuri naturæ & gentium consentanea. Ait tamen, quò est præceptum difficilius, eò inten-

Præcepto-
rū Dei ob-
seruat. ne-
cessaria.

rioni studio ad id nitendum esse Idem de omnibus alijs Dei mandatis sentiendum. Addit, nihil iubere Dominum, in quo non requiratur nostram obedientiam. Est ergo in omnibus, quæ Deus iubet, nostra obedientia necessaria. An dicet Deum quidem requirere, id est, expetere quidem, optare, ac velle, sed non necessariò flagitare? Si talem latentē sensum coquit Calvinus, nefariam imposturam quis non videt? In sermone quippe ac sensu vulgari id requirere Deus dicitur, quod prorsus & necessariò flagitat. Si apertum & germanum sensum verbi retinet, evertitur funditus impiū eius & perpetuum dogma, obedientiam mandatorum Dei nō esse rem ad salutem necessariam. Adiungit præterea, ne quis propter rei difficultatem excusari se posse putet; nihil esse tam arduum, quod non virtute Dei superetur. Idem in omnibus alijs Dei mandatis valere debet, utcumque sunt ardua, virtute tamen Dei, adiutorio & auxilio gratiæ diuinæ, omnem difficultatem posse superari; quæ est vera & legitima diuinæ gratiæ prædicatio, cuius beneficio tota lex impletur. Rursum, hæc Dei virtutem ne extra nos esse positam quisquam arbitretur, opportunè subiungit; *Quæ nobis nunquam deerit, modo ne ipsam inuocare negligamus.* Docet gratiæ diuinæ auxilium ad præceptū maximè arduum opere completum, ad sensum, inquam, illum dilectionis inimicorum induendum, quo vacui esse non ebent filij Dei,

Dei, veluti hac nota ab impijs & filijs seculi discernendi, pijs precibus à Deo impetrari posse, sanè iuxta illam diuinam Scripturam:

Sciens quia aliter non possem esse continens, nisi Sap. 8. 21.

Deus det, adij Dominum, & deprecatus sum illum, & dixi ex totis precordijs meis, Deus patrum meorum, &c.

Agnoscit nunc ergo Gratix auxilium ad implendū præceptū agnoscit verbo Calvin. Calvinus, beneficio gratiæ Dei, quæ oratione humili impetrari potest, arduum istud in primis præceptum de benefaciendo persequentibus nos, seruari posse nec quenquā propterea excusari, si hunc sensum dilectionis inimicorum non habeat; quando nihil iubet Dominus, in quo non requirat nostrā obedientiam. An non ergo hæc Calvinus doctrina & cōfessio aliud eius nefarium dogma de mandatorum Dei obseruatione impossibili (quam in cap. 15. Actorum Apost. pertinacissimè asserentem Calvinum ibidem refutauimus) penitus refutat, conuellit, euertit? Quis ista hactenus legens, hoc sibi non persuadeat?

Vide tamen tortuosi huius colubri caudam Caluini cauda ser- pentina. serpentinam. *Negat vix vnum reperiri qui hoc præceptum impleat.* Si nemo implet, quomodo Deus, in ijs quæ iubet, obedientiam nostram requirit? An Deum aut tam iniustum finger Calvinus, vt obedientiam requirat qualem nullam esse posse beneficabat? aut tam imprudētem, vt obedientiam requirat qualem fieri posse imprudenter &

ter & falsò cogitabat? Si nemo implet, quomodo non excusantur qui hoc sensu vacui sunt? Si nemo implet, quorsum nobis de virtute Dei, quæ omnia superet, hoc loco occinitur? quorsum additur, illam nobis nõ defore, modò ne ipsam inuocare negligamus? vide vt se euadere posse confidat. *Nemo tamen (inquit) filium Dei se iactare potest, qui non animum istum ex parte induerit, & eum affectu aduerso quotidie pugnet. Ad noras foueas se recipit vulpes. Sed eum facilè extrahemus. Si saltem ex parte hunc animum induere debet omnis Dei filius, designet Calvinus quanta ex parte. Illa parte designata, ostendat cur non æquè ex maiori aliqua parte aut cur magis ex hac parte (seu dimidiam illam, seu trientem, seu quamcunque tandem ponas) quàm ex alia aliqua parte animus iste beneficiendi inimicis necessariò indui debet, vt quis filius Dei censeatur. Tum qualiscumque ista pars sit, video solam fidem penitus pessundari. Iam enim *animus diligendi inimicos saltem ex parte*, qui certè actus fidei non est, adeò ad salutem necessarius est, vt absque eo *nec filius Dei esse, nec Christiani nomine gloriari* aliquis possit. Tandè, si nihil est tam arduum quod virtute Dei non superetur, eaque nobis nisi nostra negligentia deesse non potest; quæro à Calvinistis omnibus, cur nõ tota difficultas diligendi inimicũ virtute Dei tollitur equè bene atq; vna difficultatis pars,*

pars, vt sic non ex parte tantum hæc dilectio animum occupet, sed hoc dilectionis præceptum animus pius verè impleat. Si totam difficultatem Dei virtus superare nõ potest, falsum est quod dixit, *nihil esse tam arduum, quod Dei virtute non superetur.* Si totam difficultatem Dei virtus superare non vult, nobis eam suppliciter iuuocantibus; ab alia parte falsum erit, *hanc Dei virtutem nobis nunquam deesse, modo ne ipsam inuocare negligamus.* Ita vndique Calvinus ipsa sua cauda serpentina constringitur; & aut mandatorum Dei possibilem obseruationem, accedente Dei gratia, ex ipsis verbis suis docere conuincitur; aut vt nefarius impostor suis ipse verbis vno ferè halitu contradicere, & lectorem ludificare deprehenditur. Atqui certa & vera est tota præcedens Caluini doctrina, Dei virtute, quæ nobis eam inuocantibus deesse non potest, quamlibet difficile Dei præceptum, in quo nostram semper Deus requirit obedientiam, præstari à nobis posse, omnem quæ eius difficultatem tolli. Falsum & dementiæ plenum est, neminem hoc præceptum implere: fucus ineptus ac ridiculus est, hunc animum benefaciendi inimicis nostris ex parte tantum induendum esse, vt filius Dei quis habeatur. De hac fucata & ridicula Caluini exceptione super Acta latius egimus. Porro præceptum istud Apostolicum quod ab eo Christi apud Matthæum nihil differt, *Diligite*

Calvinus
sua cauda
constringitur.

Ad Act. c.
15. Ver. 10.

Diligite inimicos vestros, benefacite his qui oderunt
 vos, quatenus & quantum singulos obliget,
 in Antidotis nostris ad eum locum contra
 alias Caluini corruptelas explanauimus.

Ad Mat.
 cap. 5. ver.
 44.

CAP. XIII.

1. Omnis anima potestatibus sublimioribus sub-
2. dita sit. Non est enim potestas, nisi à Deo Qui
 autem potestati resistit, Dei ordinationi resi-
 stit. Ideoque necessitate subditi estote, non so-
 lum propter iram, sed etiam propter conscien-
 tiam.

Caluinistæ aliter quàm Lutherani, aut
 Cetiani Cingliani, vt legum Ecclesiasti-
 carum obligationem cercius tollant, aut so-
 lius fidei iustificacionem absque vlla operum
 obligatione fortius statuunt, consequenter
 docent, nec Principum secularium leges in
 conscientia obligare. Idcirco Caluinus, vt-
 cunque in huc ipsum locum hoc suum dog-
 ma altissimè dissimulet, adeoque affirmet
 ad obeundam submissionem Magistratui verbo Dei
 conscientiam obligari, tamen in sua Institutio-
 ne hæc Pauli verba totis viribus eludere co-
 nat. *Quam libertatis*, inquit, *prærogatiua do-*
nata fidelium conscientia, et Christi beneficio conse-
cuta sunt, ne vllis obseruationum laqueis in his rebus
implicentur, in quibus eas liberâ esse Dominus vo-
luit, omnium hominum potestate exemptas esse con-
stituimus.

Instit. l. 3.
 cap. 19.
 Num. 14.